

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 4Co/57/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3117208326
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 07. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Anderlová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2019:3117208326.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivety Anderlovej a sudkýň JUDr. Oľgy Lichnerovej a JUDr. Alice Beňovej v spore žalobcu G. banka D., a.s., so sídlom v X., Y. XX, W.: XX XXX XXX, proti žalovanému S. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. P., o zaplatenie 881,88 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 14. novembra 2018, č.k. 23Csp/75/2017-91 takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej výrokovej zamietajúcej časti II. a vo výrokovej časti III. o náhrade trov konania **p o t v r d z u j e**.

Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 808,27 eur spolu s kapitalizovaným úrokom v sume 47,89 eura, s kapitalizovaným úrokom z omeškania v sume 1,62 eura, s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 808,27 eura od 10.08.2016 do zaplatenia, s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 47,89 eura od 10.08.2016 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Výrokom II. vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Výrokom III. žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania proti žalovanému v rozsahu 84 %. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa žalobou podanou dňa 10.04.2016 domáhal, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť sumu istiny 881,88 eur, spolu s kapitalizovaným úrokom vo výške 47,89 eur, s kapitalizovaným úrokom z omeškania vo výške 2,26 eur, s úrokom z omeškania 8% ročne zo sumy istiny 881,88 eur od 10.08.2016 do zaplatenia, s 8% ročným úrokom z omeškania zo sumy nezaplatených úrokov vo výške 47,89 eur od 10.08.2016 do zaplatenia, s 19,90% úrokom zo sumy istiny 881,88 eur od 10.08.2016 do zaplatenia a náhrady trov konania. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil nasledovný skutkový stav: Zo zmluvy o úvere mal za preukázané, že dňa 15.07.2013 uzavrel žalobca ako veriteľ so žalovaným ako dlžníkom zmluvu o úvere, na základe ktorej poskytol žalovanému úver vo výške 2 100 eur, ktorý sa žalovaný zaviazal splatiť v 48 mesačných splátkach po 61,60 eur vždy k 5. dňu v mesiaci, pričom splátka v sebe zahŕňala splátku istiny aj úroku. Splatnosť úveru bola 06.07.2017. RPMN bola uvedená 19,75 %, priemerná RPMN ku dňu podpisu úverovej zmluvy bola uvedená ako 20,44 %, celková čiastka, ktorú musí klient zaplatiť (súčet výšky úveru a celkových nákladov klienta spojených s úverom) bola 2 956,80 eur, úroková sadzba bola až do splatnosti úveru fixná a to 17,90 % ročne až do splatnosti úveru. Ako vyplývalo z prehľadu splácania, žalovaný celkovo uhradil sumu 1329,47 eur z čoho bola suma 1291,73eur započítaná na istinu a 693,67 eur na úrok. Výzvou žalobcu žalovanému na predčasné splatenie úveru zo dňa 10.03.2016 žalobca zosplatnil úver dňom 10.03.2016 a požadoval predčasné splatenie celého dlhu, čím využil dojedané oprávnenie v článku 4.2.2 zmluvy o úvere. Právne vec súd prvej inštancie posúdil podľa § 1 ods. 2, § 2 písm. a), písm. b) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov; § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 53 ods. 1, ods. 9,

§ 54 ods. 1, ods. 2, § 494, § 497, § 502 ods. 1, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie konštatoval, že predmetná zmluva je zároveň zmluvou spotrebiteľskou v zmysle zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, nakoľko predmetom zmluvy bolo dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov žalobcom žalovanému na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme úveru. Dohodnutá úroková sadzba v zmluve bola vo výške 17,90% ročne, pričom bola dojednaná ako fixná do splatnosti. Žalovaný sa zaviazal poskytnutý úver splácať v 48 mesačných splátkach po 61,60 eur splatných k 5. dňu v mesiaci s tým, splátka v sebe zahŕňa splátku príslušnej istiny aj úroku. Výška RPMN bola 19,75% a priemerná RPMN ku dňu podpisu úverovej zmluvy bola 20,44 %. Pretože žalovaný si neplnil riadne svoje povinnosti splácať úver pravidelnými mesačnými splátkami, žalobca pristúpil k zosplatneniu úveru dňom 10.03.2016 a túto skutočnosť žalovanému oznámil listom. Nakoľko žalovaný pohľadávku žalobcovi v celom rozsahu neuhradil a na istinu uhradil len čiastku vo výške 1291,73eur predstavuje záväzok žalovaného spočívajúci v nezaplatenej istine sumu vo výške 808,27 eur. Vzhľadom nato, že uvedenú povinnosť žalovaný nesplnil, pričom bolo jeho povinnosťou vrátiť istinu (§ 497 ObZ) zaviazal ho súd na jej zaplatenie a vo zvyšnej časti, t.j. nad dlžnú istinu súd žalobu v časti požadovanej istiny zamietol. Nakoľko splátky neboli uhradené v čas, užíval žalovaný istinu v nich zahrnutú dlhšie ako bola oprávnený a vzhľadom nato, že splátky v sebe obsahovali aj úroky tvorené nevrátenou istinou vypočítané k dátumu riadnej splatnosti, doba užívania istiny nad lehotu istiny nebola splátkami pokrytá, a preto vnikla žalovanej povinnosť uhradiť aj sumu 67,57 eur, ktorá predstavuje sumu úrokov za užívanie istiny nad dojednanú dobu ku dňu splatnosti k 10.03.2016. Nakoľko je v zmysle § 502 ods. 1 ObZ povinnosťou žalovaného nahradiť aj tieto úroky, súd ho na ich úhradu zaviazal avšak len v sume, ktorú požadoval žalobca, nakoľko je jeho návrhom viazaný a nemôže ho preskočiť, t.j. v sume 47,89 eur. Čo sa týka zmluvného úroku požadovaného po dni zosplatnenia, t. j. v časti 17,90% úroku zo sumy 599,84 eur od 10.08.2016 do zaplatenia, tak v tejto časti súd prvej inštancie návrh nepovažoval za dôvodný. Uviedol, že zmluvou o úvere si účastníci konania dojednali úrokovú sadzbu vo výške 17,90 % ročne, pričom táto úroková sadzba bola dojednaná ako fixná do splatnosti. Mal za nesporné, že úverový vzťah spočíval v poskytnutí peňažných prostriedkov a do vrátenia poskytnutých prostriedkov má dlžník platiť úroky. Účastníci úveru pritom nemusia dohodnúť čas, na ktorý sa úver poskytuje. V takom prípade vzniká právo na úroky až do vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov. Pokiaľ si však účastníci úveru dohodnú úverové obdobie a dlžník poskytnuté peňažné prostriedky do dohodnutej doby nevráti, prichádzajú do úvahy za obdobie po splatnosti úveru úroky z omeškania. Ide pritom o odlišný inštitút oproti odplatným úrokom a ten má sankčnú povahu. Zmluvne dohodnuté úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov mala žalovaná žalobcovi zaplatiť len do splatnosti úveru. V danej veci žalobca pristúpil k zosplatneniu, a tým treba považovať celý dlh žalovanej za splatný, preto v zmysle zmluvy o úvere od splatnosti úveru už žalobca nemá nárok na úrok z úveru, ktorého platenie bolo dojednané obmedzenie - do splatnosti. V tejto súvislosti súd poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove z 30. júna 2015 sp. zn. 6Co/190/2014. Súd prvej inštancie preto žalobu v časti 17,90% úroku ročne zo sumy 881,88 eur od 10.08.2016 do zaplatenia zamietol. Nakoľko žalovaný neuhrádzal splátky ku dňu ich splatnosti, dostala sa do omeškania deň nasledujúci po splatnosti tej ktorej splátky a žalobcovi vznikol nárok požadovať úroky z omeškania (§ 517 ods. 2 OZ). Ku dňu 10.03.2016 vznikol žalobcovi úrok z omeškania v sume 1,62 eur. Z uvedeného dôvodu súd zaviazal žalovaného na úhradu aj tohto úroku a v časti prevyšujúcej žalobu zamietol, nakoľko žalovaný bol k tomuto dňu titulom úroku z omeškania dlžný len sumu 1,62 eur. Zároveň súd zaviazal žalovaného aj na úhradu 5% úroku z omeškania ročne zo sumy istiny 808,27eur od 10.08.2016 do zaplatenia a zo sumy 47,89 eur od 10.08.2016 do zaplatenia, nakoľko tú bol povinná zaplatiť najneskôr do 20.03.2016 a dňom 21.03.2016 sa dostal do omeškania s jej úhradou, pričom výška úroku z omeškania k tomuto dňu bola 5% ročne, nakoľko zmluva bola uzavretá až po 31.01.2013. Súd pri rozhodovaní o trovách konania postupoval podľa § 255 ods. 1 a ods. 2 CSP. Predmetom konania bolo zaplatenie sumy 881,88 eur s príslušenstvom, pričom súd rozsudkom vo veci samej žalobcovi priznal sumu 808,27 eur s príslušenstvom a teda v sume 73,61 eur jeho návrh zamietol. V predmetnej veci tak pomer úspechu (92%) a neúspechu (8%) žalobcu prevýšil pomer úspechu a neúspechu žalovaného, a preto žalobcovi patrí vo vzťahu k žalovanému náhrada trov konania v miere 84 % (92% mínus 8%).

2. Proti tomuto rozsudku, a to jeho zamietajúcej výrokovej časti, podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie považoval za nesprávny a odôvodňuje odvolanie tým, že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Mal za to, že nárok na zaplatenie úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení. Poukázal na ust. § 502 ods. 1 a § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka i komentár IURA Edition. Pri omeškaní s vrátením peňažných prostriedkov má veriteľ nárok jednak na úrok z úveru a

jednak na úrok z omeškania. Úprava úroku z omeškania, ako aj úroku z úveru je podporná, a preto je rozhodujúce, ako sa strany dohodli v zmluve. Tvrdenie, že po zosplatnení úveru veriteľovi už neprislúcha nárok na odplatu za poskytnuté peňažné prostriedky, nemá podľa žalobcu oporu v právnych predpisoch. Žalobca poukázal na rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 11Co/12/2017-90 zo dňa 31.01.2017. Obsahom záväzku dlžníka z úveru je nielen vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky - úver, ale aj úroky. Úroky sú odplatom za poskytnutie peňažných prostriedkov, predstavujú cenu úveru, dlžník ich je povinný platiť od okamihu ich reálneho poskytnutia až do okamihu ich reálneho vrátenia, a to či už v lehote alebo v omeškaní. V zmysle § 506 Obchodného zákonníka, ak je dlžník v omeškaní s vrátením viac než dvoch splátok, alebo jednej splátky po dobu dlhšie ako 3 mesiace, je veriteľ oprávnený od zmluvy odstúpiť a požadovať, aby dlžník vrátil dlžnú sumu s úrokmi. Ďalej poukázal aj na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 43Co/23/2017-92 zo dňa 29.11.2017, rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 8Co/193/2017-88 zo dňa 07.12.2017 ak aj na ďalšie rozhodnutia súdov. Úrok z úveru je v podstate cena za používanie poskytnutých peňažných prostriedkov, preto má dlžník zásadne povinnosť platiť tento úrok za skutočnú dobu ich používania, t. j. až do doby skutočného vrátenia úveru veriteľovi, pokiaľ si strany zmluvy o úvere nedohodli niečo iné. Rozhodovacia prax a aj právna literatúra je jednotná v tom, že úroky dohodnuté pri poskytnutí peňažnej pôžičky alebo úveru predstavujú odmenu za používanie požičanej istiny. Pokiaľ sú dohodnuté úroky odmenou za používanie istiny, úroky z omeškania predstavujú zákonnú sankciu za omeškanie s platením istiny a na rozdiel od dohodnutého úroku ich môže veriteľ požadovať, aj keby neboli zmluvne dohodnuté tak, ako vyplýva z ustanovenia § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Využitie práva veriteľa na zosplatnenie mení len splatnosť úveru, t. j. peňazí, nie ich cenu vyjadrenú v úroku a nemôže samo o sebe veriteľovi privodiť zhoršenie jeho práv. Zmluvné úroky sú odplatom za poskytnutie peňažných prostriedkov na základe úverovej zmluvy, predstavujú cenu úveru a dlžník je povinný ich platiť od okamihu reálneho poskytnutia peňazí až do okamihu ich reálneho vrátenia, a to či už v lehote alebo v omeškaní. Na rozdiel od toho úroky z omeškania predstavujú zákonnú sankciu za omeškanie so splatením istiny a veriteľ ich môže požadovať i keď neboli dojednané. Pri tom platí, že môžu existovať popri sebe. Poukázal tiež na návrh zákona č. 106/2014 Z. z., ktorým sa v roku 2013 mal meniť a dopĺňať Občiansky zákonník, pričom sa ním navrhovalo doplnenie ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, kde sa mala pripojiť veta, že úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565. Takáto navrhovaná úprava však nebola prijatá a preto uvedený zákon č. 106/2014 Z. z. a ani iná zákonná novelizácia alebo iné obdobné ustanovenie odopierajúce veriteľovi nárok na zmluvné úroky po zosplatnení dlhu neobsahujú. Vzhľadom na uvedené žalobca navrhoval, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil a vyhovel žalobe žalobcu aj v rozsahu nároku na zmluvný úrok po zosplatnení a zaviazal žalovaného na úhradu dlžnej sumy do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Zároveň si uplatnil aj náhradu trov konania.

3. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu písomne nevyjadril.

4. Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd preskúmal vec v napadnutom rozsahu v zmysle § 379 a § 380 ods. 1 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, keď nebolo potrebné zopakovať ani doplniť dokazovanie a nevyžadoval to ani dôležitý verejný záujem v spojení s § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej výrokovej zamietajúcej časti II. a výrokovej časti III. o náhrade trov konania podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdiť.

5. So zreteľom na obsah odvolania žalobcu, v odvolacom konaní bol preskúmaný výrok napadnutého rozsudku, ktorým bola žaloba zamietnutá, ako aj súvisiaci výrok o trovách konania, a preto výrok, ktorým bolo žalobe čiastočne vyhovené, ktorý odvolaním žalobca nenapadol, v odvolacom konaní preskúmaný nebol a ako taký nadobudol právoplatnosť.

6. Pokiaľ ide o zamietnutie žaloby v časti týkajúcej sa zmluvného úroku vo výške 17,90 % ročne zo sumy 599,84 eur od 10.08.2016 do zaplatenia, súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na tom právnom závere, že po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru žalobcovi neprináležia zmluvne dohodnuté úroky z úveru, ale len úroky z omeškania. Poukázal na rozdiel dohodnutých úrokov od úrokov z omeškania. Uviedol, že úroky z omeškania sú odlišným inštitútom oproti odplatným úrokom, ktorý má sankčnú povahu. Zmluvne dohodnuté úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov mal žalovaný žalobcovi zaplatiť len do splatnosti úveru. V danej veci žalobca pristúpil k zosplatneniu, a tým bol celý dlh žalovaného splatný, preto súd prvej inštancie dospel k záveru, že od splatnosti úveru už žalobca nemá nárok na úrok z úveru, ktorého platenie bolo dojednané do doby splatnosti.

7. Odvolací súd považuje tento právny názor súdu prvej inštancie za správny a stotožňuje sa aj s odôvodnením napadnutého rozsudku v celom rozsahu podľa § 387 ods. 2 CSP. Na zdôraznenie jeho správnosti a k odvolacím námietkam žalobcu uvádza nasledovné:

8. Uzavretý zmluvný vzťah medzi žalobcom a žalovaným na základe zmluvy o úvere zo dňa 15.07.2013 je potrebné, aj podľa názoru odvolacieho súdu, posudzovať ako spotrebiteľský zmluvný vzťah. Z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyplýva, že na základe zmluvy o úvere poskytol žalobca žalovanému úver vo výške 2100,- eur, ktorý sa žalovaný zaviazal splácať v mesačných splátkach po 61,60 eur. Vzhľadom k tomu, že žalovaný si neplnil svoju povinnosť vyplývajúcu z uzatvorenej zmluvy o úvere, napriek výzve nezaplatil omeškané splátky riadne a včas, žalobca ku dňu 10.03.2016 úver zosplatnil.

9. Odvolací súd má za to, že v predmetnej veci súd prvej inštancie správne uzavrel, že dohodnuté úroky (zmluvné úroky) z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu. V zhode s názorom súdu prvej inštancie, odvolací súd opakuje, že po zosplatnení úveru je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania. Takýto záver súdu prvej inštancie je správny, pretože nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, a preto niet ani dôvodu na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V prípade mimoriadnej splatnosti tak veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi. Nemá preto právo na úroky ako odplatu za užívanie istiny, keďže dlžník ju už užívať nemôže.

10. Jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru. S protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškaní s vrátením uvedenej sumy. Naopak s protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis, a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy.

11. Zosplatnením úveru nastáva predčasná splatnosť úveru, dochádza teda k zmene pôvodných podmienok, za ktorých bol úver poskytnutý. Po zosplatnení úveru sa dlžník, pokiaľ v určenej lehote neuhradí dlh, dostáva do omeškania a nastupuje režim platenia úrokov z omeškania. Odvolací súd preto uzavrel, že v predmetnej veci má žalobca nárok po zosplatnení len na úroky z omeškania a nie na dohodnuté zmluvné úroky, ako uviedol aj súd prvej inštancie.

12. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej výrokovej zamietajúcej časti II. a vo výrokovej časti III. o náhrade trov konania podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

13. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalovaný bol v konaní úspešný. Žalovanému však žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli, a preto odvolací súd žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

14. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).